

Luokseen kutsuva mysteeri

Mitä Torinon käärinliina kertoo meille?

Esitys Torinon käärinliinanäyttelyn päätöstilaisuudessa Martinkirkossa su 5. kesäkuuta 2011

Jouko N. Martikainen, Vanha Härkätie 48, 21410 Vanhalinna

1. Johdannoksi

Mitä tämä käärinliinanäyttely on meille kertonut ja kertoo? Uskon useimpien lähteneen täältä mukanaan vaikutelmia, jotka ovat uudella tavalla tehneet eläviksi muistikuvat evankeliumien kärsimyskertomuksista. Taulu taululta näyttelyyn kiireettömästi perehtynyt on saanut kotimatkalleen suuren tietopaketin niistä monimutkaisista teistä, joita liinat ovat kulkeneet läpi historian aina meidän aikaamme asti. Samalla hänelle on avautunut ovi siihen mykistytävään draamaan, josta liki viisi metriä pitkä liina meille kertoo.

2. Pitkäperjantai ja pääsiäinen kuuluvat yhteen

Tätä liinaa huolellisesti mietiskellyt näyttelyvieras ei ole voinut olla panematta merkille, että se jäsentää yhteen pitkänperjantain ja pääsiäisaamun. Liinan kuvajainen ei saarnaa meille vain sysipimeästä perjantaista vaan myös riemua tulvivasta pääsiäisaamusta. Se kertoo yhtäältä Tuomitun kauheasta kärsimyksestä ja kuolemasta ja toisaalta pysähdyttävästä mullistuksesta, jolle tuskin löydämme sanoja. Hautaliinassa on merkit Hänen kuolemansa kidutusvälineistä ja niistä kukista, joita rohkeimmat seuraajat asettivat hänen lepokammioonsa. Liina todistaa niin ihmisen julmuudesta ja kuin myös myötäelävästä, suorastaan sydäntä riipaisevasta surusta. Mutta ei vain näistä pitkän perjantain tapahtumista, ei vain siitä kaikesta, mitä liinaan haudattu on joutunut kestäämään ja kokemaan ennen viimeistä henkäystään ja tyhjentymistään elämännesteistä ja –voimasta, ei vain tästä kaikesta, vaan myös siitä hämmentävästä salaisuudesta, jonka seurauksena haudattu nousi kuolleista ja jätti verhonsa lepokammioonsa. Pitkäperjantai ja pääsiäinen kuuluvat erottamattomasti yhteen, toista ei ole ilman toista.

Tämä tarkoittaa sitä, että pitkänperjantain ja pääsiäisen tulisi päästä tasapainoisesti esille jumalanpalvelusten painotuksissa ja hurskaudessa. Siinä ei mikään kirkko ole täysin onnistunut. Toiset seuraavat Herran Kristuksen tietä vahvemmin pitkänperjantain, toiset taas pääsiäisaamun

valossa. Kummatkin kaventavat sitä sanattomaksi tekevää ihmettä, joka häikäisevän pimeyden lailla säteilee ylimaallista valoa liinan kuvajaisesta. Liina on tässä – sanoisinko ”ekumeenisempi” kuin mikään tuntemamme kirkko. Se haastaa siis koko kristikunnan itsetutkisteluun. Liinasta nouseva pitkänperjantain ja pääsiäisen sanoma on syvempi ja suurempi, kuin mitä on kyetty ymmärtämään.

3. Liina haastaa hengen kykymme

Torinon käärinliinan kuvajainen haastaa hengen kykymme. Useimmat sitä huolellisesti tutkineet ovat päätyneet siihen, että kunnioittava, palvontaan ohjautuva vaikeneminen avaa meille sen salaisuutta enemmän kuin halumme löytää siihen älyämme tyydyttävä selitys. Juuri tätä tarkoittaa se, että liina haastaa hengen kykymme. Kunnioittava, palvontaan ohjautuva vaikeneminen on siitä syystä välttämätöntä, että silloin suostutaan kuuntelemaan Häntä, joka siinä on kerran levännyt ja joka siitä lähti jättäen meille kuvan itsestään.

Siksi onkin syytä kysyä, puhuiko Herra Kristus eläessään jotakin, joka voisi olla meille avuksi liinan salaisuuden avaamiseksi.

4. Tarjoaako UT tulkinnan avaimia?

Tässä voimme viitata kahteen tapahtumaan, jotka voivat ehkä ohjata meitä oikealla polulle. Ne ovat Herran Jeesuksen kirkastuminen vuorella ja Hänen ilmestymisensä Paavalille Damaskoksen tiellä.

Ilmestysvuorella Herran Jeesuksen kasvot alkoivat loistaa kuin aurinko ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi niin kuin valo. Samalla hänen seuraansa ilmestyivät Mooses ja Elia. He keskustelivat Herran Jeesuksen kanssa hänen poismenostaan Jerusalemissa. Opetuslapsille se oli yhtäältä juovuttavan suloinen ja toisaalta pelottava kokemus. Kun Jumalan ääni kajahti vuoren peittävästä pilvestä, opetuslapset heittäytyivät pelästyneinä maahan kasvoilleen.

Herra Jeesus oli tätä ennen ilmoittanut edessä olevasta kirkastumisestaan seuraavasti:

”Totisesti minä sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennen kuin näkevät Ihmisen Pojan tulevan kuninkuudessaan.” (Matt.16:28) ja ”Isänsä kirkkaudessa”.

Toisen esimerkin ylmaallisen valon voimasta saamme apostoli Paavalin matkalta Damaskokseen. Hänen nimensä oli silloin vielä Saulus. Hän puhkui vihaa Jeesuksen seuraajia kohtaan. Ylipappien valtuuskirjeet mukanaan hän suunnitteli kuljettavansa kristityt Damaskoksesta Jerusalemiin tuomittaviksi. Ennen Damaskokseen saapumistaan valo leimahti taivaasta hänen ympärillensä. Paavali kaatui maahan ja kuuli äänen: ”Saul, Saul, miksi vainoat minua?” Tiedusteltuaan puhuttelijan nimeä tämä vastasi: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat.” Valo oli niin häikäisevä ja väkevä, että Paavali sokeutui kolmeksi päiväksi. Koko hänen elämänsä suunta muuttui päinvastaiseksi. Vainoojasta tuli vainoamansa uskon ylivertaisen rohkea julistaja.

Raamatussa kirkkaus kuuluu yksin Jumalalle. Sen vaihtokäsitteenä on usein kunnia. Näin esimerkiksi Isä meidän rukouksen lopussa: ”Sillä sinun on valtakunta, voima ja kunnia”.

Kun pohdimme Herran Jeesuksen kirkastumista vuorella, on syytä torjua se otaksuma, että se oli vain kuin näytösluontoinen, muusta irrallinen tapahtuma. Ei niin vaan se on osa suurta suunnitelmaa. Se käy ilmi siitä, että juuri Mooses ja Elia ovat vuorella Herran Jeesuksen seurassa. Kummallekin Vanhan liiton profeetalle Jumala ilmestyi Siinain vuorella, mutta verhotusti, viitteen tavoin, Mooses sai katsella häntä takaa päin, Elian luokse Hän tuli hiljaisena tuulenhyminä. Kirkastusvuorella Jumala sen sijaan ilmoittaa itsensä Moosekselle ja Elialle, samoin Pietarille, Johannekselle ja Jaakobille kasvoista kasvoihin Pojassaan. Tällä tavalla Herran Jeesuksen kirkastuminen on Siinailla tapahtuneiden ilmestymisten täyttymys.

Näin sen ymmärtää myös Heparalaiskirjeen kirjoittaja: ”Poika on Jumalan sädehtivä kirkkaus, hänen olemuksensa kuva ...”

Tässä on vielä paikallaan lainata Vapahtajan ylimmäispapillisen rukouksen alkua:

”Isä, hetki on tullut. Kirkasta Poikasi, että Poika kirkastaisi sinut. Sinä olet uskonut kaikki ihmiset hänen valtaansa, jotta hän antaisi ikuisen elämän kaikille, jotka olet hänelle uskonut. Ja ikuinen elämä on sitä, että he tuntevat sinut, ainoan todellisen Jumalan, ja hänet, jonka olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen. Minä olen kirkastanut sinut maan päällä saattamalla päätökseen työn, jonka annoit tehdäkseni. Isä, kirkasta sinä nyt minut, ota minut luoksesi ja anna minulle se kirkkaus, joka minulla oli sinun luonasi jo ennen maailman syntyä.”

5. Tekstien tulkintaa

Näissä teksteissä ”Jumalan ja Jumalan Pojan ”sädehtivä kirkkaus”, kunnia ja kirkastuminen tulevat niin vahvasti esille, että tuntuu luontevalta ajatella, että se selittää Torinon liinan kuvajaisen syntymisen. Kun atomifyysikkojen ja muidenkin taholta on sen syntyä selitetty koronapurkausteorian avulla tai materian muuttumisella energiaksi ja eräänlaiseksi hiukkaspilveksi, eivät nämäkään selitykset ole ihan vikaan menneitä.

Ne tosin jättävät käsittelemättä ja myös ratkaisematta sen perustavan seikan, että Jumalan kirkkaus on aina persoonallista. Tämä tarkoittaa sitä, että Hän ei ole vain jättimäinen voima, vaan olento, subjekti, persoona, jota ympäröi ja joka säteilee mittaamatonta väkevyyttä. Hänen koettelee meitä lahjomattoman totuudellisesti. Samalla Hän on sulaa lempeyttä. Kun Hän ilmestyy, tekee Hän ihmisen persoonaksi uudella, syvällä tavalla, sydämet ja munaskuut koettelevalla tavalla. Tämä tulee ilmi myös Torinon käärinliinan kuvassa. Siihen piirtyneissä kasvoissa on järkkymätöntä rauhaa ja levollisuutta ja samalla arvovaltaista vakuuttavuutta, joka haastaa kasvojen kanssa seurustelevan koettelemaan itseään.

6. Miten elämä nielee kuoleman?

Edellä sanotun valossa voimme liittyä apostoli Paavalin selitykseen Kristuksen ylösnousemuksesta. Se tapahtui ”Isän kirkkauden voimalla” (Room.6:4). Isän kirkkaus ympäröi mittaamattomalla voimalla kalliohautaan lasketun vainajan siten, että elämä nieli kuoleman. Torinon käärinliina kertoo meille jumalallisesta näytelmästä, ajan ja ikuisuuden sisäänsä sulkevasta draamasta, jonka tähtäyspiste on uuden taivaan ja uuden maan luominen. Kysymys ei ole erillisestä, irrallisesta ihmeestä, joka ei jäsenyisi mihinkään. Samalla tavalla kuin Herran Kristuksen kirkastuminen vuorella on osa Jumalan suurta suunnitelmaa, niin Torinon kuvajainen on uusi ja ratkaiseva vaihe tämän suuren suunnitelman toteutumisessa. Nyt elämä nielee kuoleman.

Ennen tätä uutta vaihetta kuolema nieli elämän. Tämä on se tuskastuttava, karu, kauhea tosiasia, joka muistuttaa meitä itsestään joka päivä. Kuolema nielee elämän. Nyt tämän uuden vaiheen jälkeen, sen todistaja on täällä luonamme, elämä nielee kuoleman. Täällä kyynellaaksossa vallitseva rautaisen laki kalvaa meitä päivittäin: Kuolema nielee elämän. Torinon käärinliinan kuvajainen saarnaa meille päinvastaista: Elämä nielee kuoleman.

Kysymme, Miten se tapahtuu? Vastauksen saamme Torinon käärinliinasta. Se on mykistävä salaisuus, silti tosi, kuolemaa väkevämpi fakta. Mutta ei vain tämä liina saarnaa meille tästä. Samaa saarnaa myös kristillinen kaste. Se julistaa yksiselitteisesti: Elämä nielee kuoleman. Kuulkaamme vielä lyhyesti apostoli Paavaliala Roomalaiskirjeestä:

Tiedättehän, että meidät kaikki Kristukseen Jeesukseen kastetut on kastettu hänen kuolemaansa. Näin meidät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista. Jos kerran yhtäläinen kuolema on liittänyt meidät yhteen hänen kanssaan, me myös nousemme kuolleista niin kuin hän (Room. 6:3-5).

7. Liina synnyttää ilon

Liina synnyttää sisäisen ilon, josta ei voi olla kertomatta toisille. Se julistaa mullistavasta ihmeestä, joka sulkee meidät sisäänsä. Liinan meille kertoma mykistävä asia ei ole vain näyttelyesine, jota voimme katselemme ulkopuolisina. Kun tapahtuneen mykistävyys meille aukenee, näemmekin siinä oman elämämme karuimman ja kauheimman vihollisen, nimittäin oman kuolemamme kukistuneen, kuolema on voitettu. Elämä on niellyt kuolemamme!

Kuulkaamme tästä vielä lopuksi liinassa levänneen omaa todistusta. Näin hän rukoili Isäänsä:

Isä, minä tahdon, että ne, jotka olet minulle antanut, olisivat kanssani siellä, missä minä olen. Siellä he näkevät minun kirkkauteni, jonka sinä olet antanut minulle, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman luomista (Joh.17:24).